

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΛ
ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 11 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2026
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Φεντερασιόν
- β. Ομάδα Ιαπώνων
- γ. Φροντιστήριο της Τραπεζούντας

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

*Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη **Σωστό**, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:*

- α. Η πιο γνωστή περιοχή μεταλλευτικής δραστηριότητας στην Ελλάδα κατά τον 19ο αιώνα υπήρξε, όπως και στην αρχαιότητα, το Λαύριο.
- β. Αρχηγός του γαλλικού κόμματος ήταν ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος.
- γ. Η Σύμβαση της Λοζάνης (30 Ιανουαρίου 1923) προέβλεπε την υποχρεωτική ανταλλαγή μεταξύ των Ελλήνων Ορθοδόξων κατοίκων της Τουρκίας και των Μουσουλμάνων κατοίκων της Ελλάδας.
- δ. Κατά την Αρμοστεία του Αλέξανδρου Ζαΐμη (1906-1908) οργανώθηκε για πρώτη φορά η Πολιτοφυλακή της Κρήτης.
- ε. Στο Συνέδριο Ειρήνης στο Παρίσι, ο Βενιζέλος συμπεριέλαβε τον Πόντο στον φάκελο των ελληνικών διεκδικήσεων.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Ποια ήταν τα βασικά χαρακτηριστικά του ραλλικού κόμματος;

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β2

Ποιες μεγάλες επενδύσεις έγιναν στην Ελλάδα μετά το τέλος του Μικρασιατικού πολέμου;

Μονάδες 15

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφέρετε:

- α. κάτω από ποιες συνθήκες ιδρύθηκε η Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ) (μονάδες 10) και
- β. ποια μέσα διέθεσε στην ΕΑΠ η ελληνική κυβέρνηση για την αποκατάσταση των προσφύγων. (μονάδες 15)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η έκταση των προσφυγικών αναγκών ήταν τέτοια ώστε χρειάστηκε η μεσολάβηση της Κοινωνίας των Εθνών (ΚΤΕ), προκειμένου να εξασφαλισθεί εξωτερική πίστωση για τη χρηματοδότηση του ηράκλειου έργου της αποκαταστάσεως. [...]

Η διαχείριση του δανείου ανατέθηκε στην Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ), αυτόνομο οργανισμό που ιδρύθηκε βάσει του πρωτοκόλλου της 28ης Σεπτεμβρίου 1923 της Γενεύης. Τη διοίκηση της ΕΑΠ ανέλαβαν δύο Έλληνες, διορισμένοι από την ελληνική κυβέρνηση, και δύο ξένοι (ο ένας υποχρεωτικά Αμερικανός), διορισμένοι από την ΚΤΕ. Πρώτος πρόεδρος της Επιτροπής ορίστηκε ο Henry Morgenthau (μέλος του Συμβουλίου του Ιδρύματος Περιθάλψεως της Μέσης Ανατολής, πρώην πρεσβευτής των ΗΠΑ. στην Κωνσταντινούπολη) και μέλη: ο εκπρόσωπος της Τράπεζας της Αγγλίας John Campbell και οι Στέφανος Δέλτα και Περικλής Αργυρόπουλος.

Αθανάσιος Βερέμης, «Η οικονομία από το 1923 ως το 1926», στο: *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τόμος ΙΕ', Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών, 1978, σ. 301-302 (διασκευή).

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Μέχρι τον Ιούνιο του 1923, η περίθαλψη των προσφύγων αντιμετωπίζεται με έξοδα του ελληνικού κράτους, προσφορές ιδιωτών καθώς και από τον αμερικανικό Ερυθρό Σταυρό. Όμως, το πρόβλημα είναι τόσο μεγάλο και τόσο οξύ, που η Κοινωνία των Εθνών (ο ΟΗΕ της εποχής) υποχρεώνεται να επέμβει. Κι έτσι, το 1924 δίνεται στην Ελλάδα δάνειο 12.300.000 λιρών Αγγλίας. [...]

Κι έτσι δημιουργήθηκε, υπό την εποπτεία της Κοινωνίας των Εθνών η Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ). Το ελληνικό δημόσιο παραχώρησε στην ΕΑΠ 5.000.000 στρέμματα, που προέρχονταν από δημόσιες γαίες, από απαλλοτριώσεις και από τις ιδιοκτησίες των μουσουλμάνων που μεταφέρθηκαν στην Τουρκία.

Βασίλης Ραφαηλίδης, *Ιστορία του Νεοελληνικού Κράτους 1830-1974*, Αθήνα: Εκδόσεις του εικοστού πρώτου, 1993, σ. 116.

ΘΕΜΑ Δ1

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφερθείτε στη διαφωνία Βενιζέλου-Πρίγκιπα Γεωργίου σχετικά με τη διαχείριση του εθνικού ζητήματος της ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα και στον τρόπο με τον οποίο η διαφωνία αυτή έλαβε τη μορφή προσωπικής αντιπαράθεσης.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η αδυναμία του πρίγκιπα Γεωργίου να ικανοποιήσει τις ζωηρές εθνικές προσδοκίες των Κρητών ήταν αναπόφευκτο να συνυφανθεί με την εκδήλωση σοβαρών αντιδράσεων στο εσωτερικό της Μεγαλονήσου. [...]

Φορέας δυναμικών αντιλήψεων στο πεδίο των διπλωματικών χειρισμών, ο Ελευθέριος Βενιζέλος είχε εμπιστευτικά εισηγηθεί τις απόψεις του στον ύπατο αρμοστή ήδη, το καλοκαίρι του 1900: η άμεση επίτευξη της ενώσεως ήταν αδύνατη· η παράταση, όμως, του καθεστώτος της αρμοστείας ανέστειλλε την εφαρμογή των μέτρων που θα επέτρεπαν τη βαθμιαία απαλλαγή από τα δεσμά της διεθνούς εξαρτήσεως, επέβαλλε την υποταγή της Μεγαλονήσου στις αποφάσεις των Μεγάλων Δυνάμεων και την καθιστούσε έρμαιο των αντικρουόμενων συμφερόντων τους· αντίθετα, η ολοκλήρωση της αυτονομίας, σύμφωνη προς τις υποσχέσεις των Δυνάμεων και τις προβλέψεις του Συντάγματος, θα συντελούσε στην προαγωγή των εθνικών συμφερόντων.

Κωνσταντίνος Σβολόπουλος, *Η ελληνική εξωτερική πολιτική 1900-1945*, Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 2005, σ. 30-31 (διασκευή).

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η άποψη του Βενιζέλου βρισκόταν σε ευθεία αντιπαράθεση με την πολιτική του Γεωργίου, για μια σειρά από σημαντικούς λόγους. Ο Ύπατος Αρμοστής, κατά πρώτον, δεν επιθυμούσε το συνταγματικό περιορισμό των εξουσιών του, που αναπόφευκτα θα προέκυπτε από μια τέτοια εξέλιξη· κατά δεύτερον, δεν επιθυμούσε να κατηγορηθεί ότι, υιοθετώντας την πολιτική αυτή, επιδίωκε εμμέσως να εξασφαλίσει για τον εαυτό του την εγκαθίδρυση ενός ισόβιου ηγεμονικού θρόνου· κατά τρίτον, θεωρούσε το χειρισμό της διεθνούς πτυχής του κρητικού ζητήματος προνομιακό χώρο της δυναστείας· τέλος, υποστήριζε ότι δεν έπρεπε να δοθεί στις Μεγάλες Δυνάμεις το επιχείρημα ότι υπάρχει μερίδα των Κρητών που δέχεται πράγματι τη λύση της αυτόνομης πολιτείας.

Λεωνίδα Καλλιβερέτακης, «Κρήτη 1871-1913», στο: Βασίλης Παναγιωτόπουλος, *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000*, τόμος 5, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2003, σ. 338-339 (διασκευή).

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Η αδυναμία του πρίγκιπα Γεώργιου να επιτύχει την οριστική διευθέτηση του Κρητικού ζητήματος, απότοκη του δυσμενούς για την ελληνική πλευρά συσχετισμού των δυνάμεων, συνυφαινόταν μοιραία με την εκδήλωση σοβαρών αντιδράσεων στο εσωτερικό του νησιού, οι οποίες στρέφονταν ολοένα και σαφέστερα εναντίον του προσώπου του ύπατου αρμοστή. Η κρίση εκδηλώθηκε ως αποτέλεσμα της διαφωνίας του πρίγκιπα Γεώργιου με την πολιτική που εισηγούνταν ο σύμβουλος επί της Δικαιοσύνης Ελευθέριος Βενιζέλος. Εκτιμώντας ότι η παράταση του καθεστώτος της αρμοστείας δεν προωθούσε αποτελεσματικά τον στόχο της ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα, ο Βενιζέλος υποστήριζε ότι τα ελληνικά συμφέροντα θα εξυπηρετούνταν καλύτερα μέσω της ολοκλήρωσης της αυτονομίας.

Αντώνης Κλάφης, «Στο κλουβί της Ελλάδος της στενής κλεισμένοι»: Πολιτική και διπλωματία της ελληνικής εθνικής ολοκλήρωσης 1821-1923, Αθήνα: Πεδίο, 2019, σ. 215.

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. **Στο εξώφυλλο** να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. **Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω** να συμπληρώσετε τα ατομικά σας στοιχεία. **Στην αρχή των απαντήσεών σας** να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 17:00.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ